

Liptov 2023

 Pardubický kraj

Velká Fatra, Nízké Tatry, Chočské vrchy

Sobota 22. – sobota 29. července 2023

Odjezd: v sobotu 22. července – v 7:30 hod z Pardubic z parkoviště za Zimním stadionem

Návrat: v sobotu 29. července – do 18:00 hod

Ubytování: Nižná Revúca 88, Liptovské Revúce 034 74

penzionjana.sk/

cz.megaubytovanie.sk/penzion-jana

Ubytování ve 2lůžkových pokojích.

Stravování: v penzionu polopenze, na trasách z vlastních zásob, omezeně na horských chatách a v závěru jednotlivých tras. Nákup potravin bude možný v obchodě v Nižné Revúci.

Přihlášky: od 1. ledna 2023. Po potvrzení přihlášky zaplatit zálohu 2000,- Kč.

Dáša Ehrenbergerová, mobil 739 569 070, e-mail egova@seznam.cz

Cena: pobyt s polopenzí je 200,- EUR. Protože je na penzionu požadována platba v hotovosti, bude se částka za ubytování vybírat na místě. Mějte proto dostatečný počet EUR u sebe.

Doprava bude doučtována dodatečně, dle skutečně najetých kilometrů.

Při odhlášení se 30 dnů před odjezdem nutno počítat se stornopoplatkem.

Všeobecné pokyny:

Všichni účastníci zájezdu by měli být ve vlastním zájmu oblečeni a obuti tak, aby je nepřekvapilo náhlé zhoršení počasí v horském terénu. K povinné výstroji do hor patří kvalitní obuv, čepice, nepromokavá bunda či pláštěnka, svetr a další dle vlastního uvážení. Stravování je zajištěno formou polopenze, během dne jsou nutné vlastní zásoby. Možnosti občerstvení na trasách jsou omezené, proto je nutné mít vlastní láhev s vhodným nápojem. Nezapomeňte na osobní lékárníčku.

Nezapomeňte na platné cestovní doklady. Před zájezdem doporučujeme absolvovat lékařskou prohlídku. Každý účastník se účastní zájezdu na vlastní nebezpečí a během zájezdu musí dodržovat pokyny vedoucího.

Všichni účastníci zájezdu jsou pojištěni proti úrazu na základě pojistné smlouvy u pojišťovny VZP a.s. od 1.2.2019, IČO 271 16 193. Číslo pojistné smlouvy je 1310001770.

Nejvhodnějšími a nejskladnějšími zavazadly do autobusu jsou kufry. Autobus nás dopraví až na místo ubytování, nebalte proto své věci do krosen či batohů s kostrou.

Každý účastník je povinen zařídit si cestovní pojištění pro cesty do zahraničí (pojištění léčebných výloh). Vzhledem k pohybu ve vysokohorském terénu je nutné, aby pojištění zahrnovalo i zásah horské služby.

Při případné nehodě na trase volat Horskou záchrannou službu – tísňové volání č. 18 300

KČT Slovan Pardubice

strana 1 (celkem 9)

www.kct-slovan-pardubice.info

72 let nepřetržité činnosti

1951 - 2023

Návrh tras: (v popisu tras jsou uvedeny odkazy ke stažení příslušných map)

1. den - sobota

Trasa autobusu: Pardubice – Mohelnice – Olomouc – Hranice [1] (185 km, zastávka na oběd, prohlídka města) – Rožnov pod Radhoštěm – Bytča – Žilina – Vrútky – Ružomberok – Liptovská Osada – Liptovské Revúce [2] – Nižná Revúca, penzion Jana (380 km).

2 den – neděle – Nízké Tatry – Demänovská dolina

Autobus: Nižná Revúca – Liptovská Osada – Ružomberok – Liptovský Mikuláš – Demänovská Dolina, turistický přístřešek (51 km, vystoupí skupina 2) – Demänovská dolina, Lúčky (55 km, vystoupí skupina 1) – Demänovská jaskyňa Slobody (čeká na skupiny 1 a 2) – Liptovský Mikuláš – Ružomberok – Liptovská Osada – Nižná Revúca (110 km)

Trasa 1 - délka 13 km, stoupání 881 m, klesání 987 m, 5:55 hod. <https://mapy.cz/s/dubecujute>

Demänovská dolina [3], Lúčky (930 m) – „V“ po zelené – Pod Krčahovom (1060 m) – „JV“ po červené – sedlo Javorie (1487 m) – „S“ po žluté – Kosienky, Poľana – „S“ po žluté společně s modrou – Pod Krakovou hoľou – Krakova hoľa [4] (1752 m) – zpět Pod Krakovou hoľou – Nad krátkou dolinou – Sedlo Machnaté (1450 m) – „SZ“ po žluté – ľľanovské sedlo (1253 m) – „Z“ po zelené – Demänovská jaskyňa Mieru – Demänovská jaskyňa Slobody, parkoviště

Trasa 2 - délka 9 km, stoupání 707 m, klesání 661 m, 4:02 hod. <https://mapy.cz/s/hofebudaka>

Demänovská dolina [3], turistický přístřešek (800 m) – neznačeně „JV“ – turistický rozcestník – „JV“ po zelené – ľľanovské sedlo (1253 m) – „J“ po žluté – sedlo Machnaté (1450 m) – „Z“ po modré – Pusté (1501 m) – Demänovská jaskyňa Slobody – Demänovská jaskyňa Slobody, parkoviště (840 m).

3. den – pondělí – Velká Fatra – Majerova skala

Autobus: Nižná Revúca – Liptovská Osada – Donovaly – Staré Hory (30 km, vystoupí obě skupiny) – Turecká (35 km, čeká na skupinu 2) – Staré hory – Donovaly – Liptovská Osada – Nižná Revúca (70 km)

Trasa 1 - délka 16 km, stoupání 993 m, klesání 759 m, 6:59 hod. <https://mapy.cz/s/bevuhucajo>

Staré hory [5], pri kaplnke (480 m) – „S“ po modré – Majerova skala [6] (1283 m) – Pod Liškou – Liška (1445 m) – „S“ po cyklotrase 042, 2584 – Rybovské sedlo (1317 m) – „SZ“ po zelené „Suchá dolina“ – Suchá dolina (horáreň, 747 m) – Vyšná Revúca, Jednota (708 m).

Trasa 2 - délka 9 km, stoupání 904 m, klesání 779 m, 4:33 hod. <https://mapy.cz/s/fajahokeje>

Staré hory, pri kaplnke (480 m) – po modré – Majerova skala [6] (1283 m) – Pod Liškou (1350 m) – „JV“ po žluté – Salašky (780 m) – stále po žluté společně se zelenou – Turecká, časť Čilíky – po žluté – Turecká, Krčma u Maka (610 m).

4. den - úterý – Nízké Tatry – Ludrovská dolina

Autobus: Nižná Revúca – Liptovská Osada – Ružomberok – Štiavnička – Ludrová, bus (25 km, všichni vystoupí, pokračuje prázdný) – Ružomberok – Liptovská osada – Nižná Revúca (50 km)

Trasa 1 - délka 17 km, stoupání 1072 m, klesání 956 m, 6:42 hod. <https://mapy.cz/s/kuhasusoku>

Ludrová [7], bus (562 m) – Ludrovskou dolinou „J“ po červené – Ludrovská dolina, památník SNP – Hučiaky [8], ústie (735 m) – Hájovna Skalnô – podél potoka Skalné – Salatín, rozc. – Salatín [9] (1630 m) – zpět na Salatín, rozc. – dále po červené souběžně se zelenou – Ráztocké sedlo (1234 m) – dále po červené – Liptovská Lúžna [10] (717 m), bus MŠ

Linkovým autobusem návrat do Nižné Revúce, Jednota

Lipt. Lúžna, MŠ 16:44 – Lipt. Osada, pekáreň 16:57/Jednota 17:33 – Niž. Revúca, Jednota 17:40

Lipt. Lúžna, MŠ 17:44 – Lipt. Osada, pekáreň 17:57/Jednota 19:05 – Niž. Revúca, Jednota 19:12

Trasa 2 - délka 11 km, stoupání 766 m, klesání 782 m, 5:00 hod. <https://mapy.cz/s/cologovegu>

Ludrová [7], bus (562 m) – Ludrovskéou dolinou „J“ po červené – Ludrovská dolina, památník SNP – „JZ“ po žluté – sedlo Teplice (945 m) – „J“ po zelené – Priehyba (961 m) – Kriváň (1032 m) – Brankov [11] (1177m) – Kozol (1156 m) – Vyšný Brankov (1136 m) – Podosuchá (567 m), bus.

Linkovým autobusem návrat do Nižné Revúce, Jednota
Biely Potok, Podsuchá 15:27 – Nižná Revúca, Jednota 15:40
Biely Potok, Podsuchá 16:27 – Nižná Revúca, Jednota 16:40

5. den - streda – Velká Fatra – Ružomberok – Sidorovo – Vlkolinec

Autobus: Nižná Revúca – Liptovská Osada – Ružomberok, bus. Nádraží (25 km, vystoupí skupiny 1 a 2 – Hrabovo, stanice lanovky (30 km, vystoupí skupina 3) – Ružomberok – Biely Potok, Do Uhliska (40 km, čeká na všechny skupiny) – Liptovská Osada – Nižná Revúca (65 km)

Trasa 1 - délka 12 km, stoupání 713 m, klesání 663 m, 4:45 hod. <https://mapy.cz/s/guvenatozo>

Ružomberok [12], bus. nádraží (471 m) – neznačeně přes Váh – Nám. A. Hlinku – po červené – Kalvária – Veľka skala [13] (918 m) – Sidorovo [13] (1099 m) – Sedlo pod Sidorovom (865 m) – „JV“ po zelené – Krková skala (770 m) – dále po zelené na cyklotrasu 5422, N2401 – „JZ“ po cyklotrase a naučnom chodníku „Vlkolinec“ – Vlkolinec [14] (721 m) – „JV“ po naučném chodníku „Vtáčí chodník“ – Biely Potok, Penzion pod Vlkolincom – zastavka bus, Do Uhliska (520 m).

Trasa 2 - délka 10 km, stoupání 659 m, klesání 608 m, 3:51 hod. <https://mapy.cz/s/cufuronane>

Ružomberok [12], bus. nádraží (471 m) – neznačeně přes Váh – Nám. A. Hlinku – po červené – Kalvária – Veľka skala [13] (918 m) – Sidorovo [13] (1099 m) – Sedlo pod Sidorovom (865 m) – „JV“ po žluté společně s naučným chodníkem „Vlkolinec“ – Vlkolinec [14] (721 m) – „JV“ po naučném chodníku „Vtáčí chodník“ – Biely Potok, Penzion pod Vlkolincom – zastávka bus, Do Uhliska (520 m).

Trasa 3 - délka 6 km, stoupání 282 m, klesání 718 m, 2:12 hod. <https://mapy.cz/s/regerojora>

Lanovkou z Hrabova na Malinô Brdo.

Od lanovky nahoru k rozcestníku Malinô Brdo (hotel Malina) – po modré – Vlkolínské lúky – po červené – Sedlo pod Sidorovom (865 m) – Sidorovo [13] (1099 m) – zpět do Sedla pod Sidorovom (865 m) – „JV“ po žluté společně s naučným chodníkem „Vlkolinec“ – Vlkolinec [14] (721 m) – „JV“ po naučném chodníku „Vtáčí chodník“ – Biely Potok, Penzion pod Vlkolincom – zastávka bus, Do Uhliska (520 m).

6. den – čtvrtek – Nízke Tatry – Velká Chochuľa nebo Kozí chrbát - Korytnica

Autobus: Liptovské Revúce – Liptovská Osada – Liptovská Lúžna (15 km, vystoupí skupina 1) – Liptovská Osada – Donovaly (35 km, vystoupí skupina 2) – Korytnica-kúpele (45 km, čeká na obě skupiny) – Liptovská Osada – Nižná Revúca (60 km)

Trasa 1 - délka 19 km, stoupání 1065 m, klesání 1034 m, 7:56 hod. <https://mapy.cz/s/luguhezoho>

Liptovská Lúžna, penz. (779 m) – „JV“ po žluté – Dolné Želiská – Pitná voda – Sedlo pod Skalkou (1476 m) – „JZ“ po červené – Košarisko, sedlo (1670 m) – Veľká Chochuľa [15] (1753 m) – Malá Chochuľa (1719 m) – Prašivá (1675 m) – Hiadeľské sedlo [16] (1103 m) – „SZ“ po modré – Sedlo pod Babou – Korytnica, kúpele [17] (825 m).

Trasa 2 - délka 15 km, stoupání 476 m, klesání 648 m, 6:18 hod. <https://mapy.cz/s/netosetuse>

Donovaly [18] (976 m) – „JZ“ po červené – Vrchlúka – Útulňa pod Kečkou – Kečka (1225 m) – Sedlo Hadľanka (1160 m) – Kozí chrbát [19] (1330 m) – Hiadeľské sedlo [16] (1103 m) – „SZ“ po modré – Sedlo pod Babou – Korytnica, kúpele [17] (825 m).

7. den – pátek – Chočské vrchy – Velký Choč

Autobus: Nižná Revúca – Liptovská Osada – Ružomberok – Jasenová (35 km, všichni vystoupí) – Valaská Dubová (45 km, čeka na obě skupiny) – Ružomberok – Liptovská Osada – Nižná Revúca (75 km)

Trasa 1 - délka 11 km, stoupání 1054 m, klesání 945 m, 4:36 hod. <https://mapy.cz/s/posepaboje>

Jasenová [20], bus (555 m) – „JV“ po červené, chodníkem Martina Kukučina – Zábralie – Pastierska útulňa – Drapač (1147 m) – Veľký Choč [21] (1611 m) – „JZ“ po zelené – Stredná Poľana (1248 m) – „SZ“ po modré – Janošíkuv stôl – Valaská dubová [21], bus – „JZ“ po silnici – Jánošíkova krčma (641 m)

Trasa 2 - délka 9 km, stoupání 704 m, klesání 598 m, 3:34 hod. <https://mapy.cz/s/ravepebahu>

Jasenová [20], bus (555 m) – „JV“ po červené, chodníkom Martina Kukučina – Zábralie – Pastierska útulňa – Drapač (1147 m) – „JV“ po zelené – Stredná Poľana (1248 m) - „SZ“ po modré – Janošíkuv stôl – Valaská dubová [21], bus – „JZ“ po silnici – Jánošíkova krčma (641 m)

8. den - sobota

Autobus: Liptovské Revúce – Liptovská Osada – Ružomberok – Martin – Žilina – Bytča – Prostřední Bečva (oběd) – Rožnov pod Radhoštěm – Hranice – Olomouc – Mohelnice – Pardubice (380 km)

Pro milovníky lezení po skalách je možné 1 den místo plánované túry navštívit lokalitu Via Ferrata Dve veže nedaleko Liptovských Revúc. Je zde vytyčeno 9 zajištěných lezeckých cest obtížnosti A/B až po C/D. Pro absolvování těchto cest je nutná ferratová výstroj.

Informace o ferratě na: [ferrata dve veze \(gothal.sk\)](http://ferrata.dve.veze.gothal.sk)

Trasy připravil a zájezd povede: ing. Petr Dračínský, mobil **732 959 402**. Trasy mohou být upraveny dle počasí a fyzických dispozic účastníků.

Zajímavosti na trasách

[1] Hranice na Moravě – v místech dnešního města vedla v minulosti významná obchodní trasa Jantarová stezka. V roce 1169 tu žil jako poustevník rajhradský mnich a v roce 1201 tady byla postavena osada. Osada se postupně rozrůstala a v roce 1276 byla povýšena na město. Na konci 13. století se kolem města začaly budovat vnější valy a od 15. století hradební zdi. V době třicetileté války bylo město napadeno Švédy a ti jej vypálili.

Dále se negativně na rozvoji města podepsali morové epidemie a nákaza cholery. V roce 1854 bylo město velmi poničeno povodní, další vodní zkáza poničila město v roce 1997. Železniční trať vedoucí z Bohumína do Lipníka nad Bečvou přes Hranice byla uvedena do provozu v roce 1847. Do Valašského Meziříčí se první vlak z Hranic rozjel v roce 1884 a v roce 1937 byla tato trať protažena do města Púchov. V 16. století se ve městě začalo rozvíjet soukenictví, svého největšího rozkvětu toto odvětví průmyslu dosáhlo v 18. a na počátku 19. století, kdy se výrobky prodávaly i za hranicemi České republiky, zejména v Uhrách a v Turecku. Kromě soukenictví se v Hranicích rozvíjela výroba keramiky a byla vybudována cementárna. Historické centrum města bylo v roce 1992 vyhlášeno městskou památkovou zónou. Náměstí je obklopeno v převážné míře dvoupatrovými renesančními domy a několik z nich má gotický interiér. V několika ulicích můžeme vidět domy s podloubím. Budova radnice byla postavena v první polovině 16. století a v roce 1571 byla k radnici přistavěna věž. V roce 1869 prodělala radnice rozsáhlou rekonstrukci. Po celém obvodu historické části města se dochovala hradební zeď, ale vstupní brány byly zbořeny. Ve městě se dochovalo také několik židovských památek a to tak zvaná Židovská radnice, Židovské schody a novorománská synagoga postavená v letech 1863 až 1864, která dnes slouží jako výstavní síň. V letech 1754 až 1767 byl postaven kostel Stětí svatého Jana Křtitele, hřbitovní kostel Narození pany Marie pochází z konce 15. století. V místech kde byla původně postavena tvrz a později hrad byl v 16. století postaven renesanční zámek.

[2] Liptovské Revúce – obec leží na počátku Revúcké doliny, která vytváří hranici mezi Nízkými Tatrami a Velkou Fatrou. Obyvatelé byli odedávna známí chovem ovcí a skotu. Nejstarší zmínka o slovanské občině pochází z roku 1233, kdy král Ondřej II. daroval jistému Hudkovi 3 popluží země (Terra Reucha). Občina s názvem Revúca zanikla v roce 1355. Další zmínky o prostoru Liptovských Revúc pocházejí až z 15. století, kdy se osada vzpomíná v souvislosti se zpracováním měděné rudy vytěžené v Špané Dolině. S úpadkem důlní činnosti klesal i význam

osady a po skončení těžby v roce 1560 již v obci převládalo zemědělství. V roce 1625 se v likavském urbáři objevila Nižná a Středná Revúca. V roce 1971 se objevila zmínka o Velké a Malé Hrickové (Vyšná Revúca), čímž se spojily tři osady později už s názvem Tri Revúce pod jením panstvím.

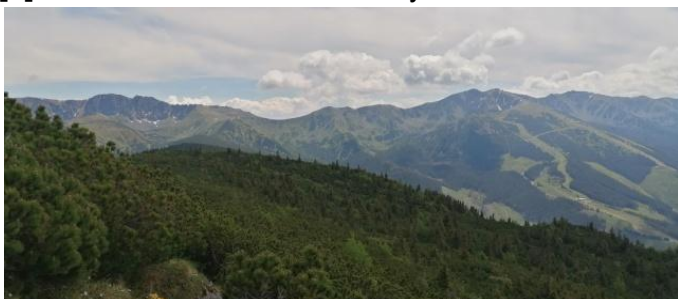
Revúckou dolinou vedla stará královská cesta z Krakova přes Liptov a sedlo Veľký Šturec do Banské Bystrice a dále do Budapešti. Obyvatelé obce se proto často živili i jako povozníci nebo pronajímali své koně na překonání stoupání přes Šturec. Po výstavbě nové silnice z Ružomberka do Banské Bystrice přes Donovaly a výstavbě Košicko-bohumínské železnice a úzkokolejné tratě Ružomberok – Korytnica kúpele tento způsob obživy ztratili.

První polovina 20. století byla v obci ve znamení vystěhovalectví, zejména během krizových let obyvatelé odcházeli do Evropy a Severní Ameriky. Během druhé světové války se obyvatelstvo aktivně zapojilo do Slovenského národního povstání, kdy se obec stala důležitou zásobovací trasou povstalců a byla bombardována a obsazena fašisty až do jejího osvobození Rudou armádou 4. dubna 1945.

Revúčané v padesátých letech 20. století v důsledku industrializace pracovali zejména v průmyslových podnicích ve městech Ružomberok, Liptovský Mikuláš a Banská Bystrica. V sedmdesátých letech pak došlo k vybudování nové školy, požární zbrojnice, ale i lyžařského svahu.

[3] Demänovská dolina – je hlavním centrem cestovního ruchu na sever od hlavního hřebenu. Je považována za jedno z nejkrásnějších údolí Nízkých Tater, s délkou 15 km. Začíná mezi vrchy Krupová hola (1927 m), Ďumbier (2043 m), Chopok (2024 m) a Dereše (2004 m). Demänovská dolina je státní přírodní rezervace, která se rozkládá na území 837 ha, a můžeme zde nalézt krasový systém Slovenska se třemi krásnými jeskyněmi. Dolina byla osídlena již v pravěku o čem se archeologové mohli přesvědčit z nálezů nalezených v jeskyni Okno. Mezi další jeskyně patří známé Demänovské jeskyně, hlavně Demänovská jeskyně svobody a Demänovská ledová jeskyně. V historických časech nebyla dolina dlouho osídlená. Až okolo 18. a 19. století se v několika místech začala těžit ruda.

[4] Krakova hoľa – 1752 m vysoká mohutná hole v severní části Ďumbierských Tater. Pěkně tvarovaná mohutná hole se nachází mezi Demänovskou a Jánskou dolinou. Její poloha mimo hlavní hřeben a nadmořská výška z ní činí dominantu širokého okolí, nad které výrazně vyčnívá a poskytuje tak zajímavý kruhový výhled. S hlavním hřebenem vrch spojuje rozsocha, na níž jižně od Krakovy hole leží Tanečnice, oddělená sedlem Javorie.

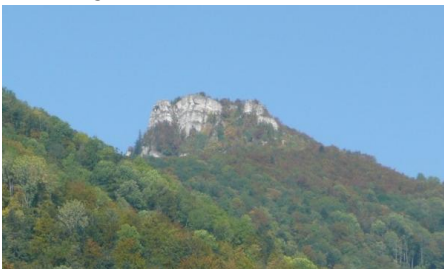

[5] Staré Hory – obec je známá jako katolické poutní místo s historií poutí sahající do 15. století. Obci dominuje původně gotický kostel Navštívení Panny Marie z roku 1499, který byl v roce 1722 barokně přestavěn a v roce 1850 klasicistně upraven. Na jeho hlavním oltáři se nachází milostivá socha Panny Marie. 1. srpna 1990 byl kostel vyhlášen za baziliku minor.

Pěkně tvarovaná mohutná hole se nachází mezi Demänovskou a Jánskou dolinou. Její poloha mimo hlavní hřeben a nadmořská výška z ní činí dominantu širokého okolí, nad které výrazně vyčnívá a poskytuje tak zajímavý kruhový výhled. S hlavním hřebenem vrch spojuje rozsocha, na níž jižně od Krakovy hole leží Tanečnice, oddělená sedlem Javorie.

[6] Majerova skála – známá lokalita s výskytem řady chráněných rostlinných druhů. Přírodní

památky Majerova skála byla vyhlášena v roce 1992, tedy téměř desetiletí před vznikem Národního parku Velká Fatra. Z nejvýznačnějších rostlinných druhů se na loukách, skalních římsách a stěnách objevují sasanka narcisokvětá, lilie cibulkonosná, hořec Clusiův, zvonek kopinatý, vstavač mužský. Vhodné životní podmínky tady našla řada druhů bezobratlých. Například motýlů a brouků. Například střevlík, střevlík svažštělý aj.

[7] Ludrová – první přímá písemná zmínka o obci pochází z 9. července 1376, kdy král Ludvík I. Veliký nařídil platit obyvatelům obcí ležících v katastru města Ružomberok místní daň. První nepřímá zmínka však pochází z roku 1340 z listiny uherského krále Karla Roberta z Anjou, ve které udělil Ružomberku městské výsady a ohraničil jeho katastr potokem Ludrovčankou. Zmíněný potok byl i hranicí mezi rozdělenou obcí. Na pravém břehu se nacházela obec Zemianska Ludrová, která patřila zemanskému rodu Tholtů, ze kterého pocházel i zakladatel obce Rudlinus z Ludrové a Štiavnice. Na levém břehu se nacházela Villa Ludrová, která byla součástí Ružomberku jako jedna z jeho částí (spolu s Bílým Potokem, Vlkolíncem a Černovou). Ke sjednocení Zemianské Ludrové a Villy Ludrové došlo v srpnu roku 1953. V katastrálním území obce, v lokalitě Kout, se nachází opevněný gotický kostel Všech svatých ze 13. století se vzácnými freskami z 15. století. Je součástí Liptovského muzea v Ružomberku.

[8] Hučiaky – divoká krása – tento atribut doslova popisuje neodolatelnou soutěsku Hučiaky.

Pokud se ocitnete zde, určitě první věc, která vás napadne, je, že jste vkročili do Slovenského ráje. Soutěska Hučiaky není příliš daleko od rajských soutěsek. Na rozdíl od nich je však soutěska Hučiaky snadno zvládnutelná pro všechny kategorie turistů.

Soutěska Hučiaky se nachází v Ludrovské dolině nedaleko chaty Skalňô a má délku cca 1 km. Kaňonem se můžete projít na turisticky oblíbenou a oblíbenou horu Salatín. K zajímavostem soutěsky Hučiaky patří různé skalní útvary, jeskyně, pukliny a vysoké i mohutné skalní stěny, které se drží turistické stezky a koryta potoka, které může být v období dešťů poměrně dravé.

Vzhledem k tomu, že soutěska je přísnou přírodní rezervací, je přechod možný pouze po červené turistické značce, jejíž výchozí bod začíná v obci Ludrová a končí na vrchu Salatín.

[9] Salatín – výrazná hora (1630 m n. m.) v západní části Nízkých Tater. Salatín je dobře přístupný - na vrchol vede červeně značená turistická trasa z Ludrové a Liptovské Lúžné, zeleně

značená trasa po hřebeni Bohúňova a Malého Salatína z Ludrové a zeleně značená trasa z osady Železno v Lupčianské dolině. Na hřebeni Malého Salatína se nacházejí krasové útvary a menší jeskyně. Vrchol je pokryt kosodřevinou, směrem na východ a západ spadají strmé lavinózní svahy. V Ludrovské dolině se nachází kaňon Hučiaky s malými jeskyněmi ve skalách. Z vrcholu je kruhový výhled na Nízké Tatry, Velkou Fatru a Chočské vrchy. V okolních dolinách žije množství zvěře - medvědi, kanci, vlci.

[10] Liptovská Lúžna – rázovitá obec pod Velkou Chochuľou. Byla založena v roce 1669 v rámci kolonizace z horní Oravy. V 18. století se dolovalo zlato pod Prašivou. Typická řetězová zástavba dřevěnými domy podél cesty - některé jsou dochovány dodnes a mají charakter lidové architektury. V obci je římskokatolický kostel Nejsvětější Trojice z 19. století. Typický ženský kroj nosí starší ženy i dnes.

[11] Brankovský hřeben – hřeben mezi sedlem Teplice (953 m) a Vyšným Brankovem (1136 m). Nachází se zde vrcholy Priehyba (961 m), Kriváň (1012 m), Brankov (1177 m), Kozol (1156 m).

Hřeben odděluje Ludrovskou dolinu od údolí řeky Revúcy. Brankovský hřeben má pestrou flóru. Jižní část je travnatá s krásnými výhledy, v minulosti byla intenzivně obhospodařována a bylo zde mnoho ovčích farem. Hřeben je velmi zajímavý v krajinářském designu a velmi fotogenický. Kromě toho poskytuje neobvyklé výhledy na Nízké Tatry a Velkou Fatru.

Severně od sedla Teplice se nachází vrchol Ostré (1087 m), který je pamětním místem Slovenského národního povstání. Počátkem září 1944 zde bylo vybudováno silné obranné pásmo, odkud mohli povstalci v září a říjnu monitorovat údolí Váhu. Z pozorovacího stanoviště na vrcholu kopce byli schopni účinně řídit dělostřeleckou palbu, čímž narušili německou dopravu a transporty. Zároveň zabránili německým jednotkám v proniknutí do Banské Bystrice. Těžké boje o horu probíhaly od poloviny září do 24. října 1944.

[12] Ružomberok – univerzitní město na severu Slovenska, ležící v Žilinském kraji, na řece Váh. Žije zde přibližně 30 000 obyvatel. První písemná zmínka pochází z roku 1233. Město bylo založeno ve 13. století, roku 1318 obdržel městská práva. Od roku 1390 byl pak součástí hradního panství Likava, od 17. století jeho správní centrum. V roce 1729 zde bylo založeno piaristické gymnázium. V roce 1888 zde byla pro toto gymnázium postavena nová budova. V 19. století byl centrem slovenských politických a podnikatelských snah – vznikla zde Slovenská banka, vycházel tu i časopis Hlas; pocházel odsud i slovenský politik a katolický kněz Andrej Hlinka. Roku 1944 i zde vypuklo Slovenské národní povstání. Mezi umělecko-historické stavby patří Kostel sv. Ondřeje původně gotický, přestavěný v roce 1585, upravený v 18. století a v letech 1941 - 1942, vnitřní zařízení je barokní, klasicistické a novodobé. Zámeček sv. Žofie původně gotický a přestavěný v roce 1577 a v roce 1629 a na náměstí A. Hlinku si můžete prohlédnout Mariánský sloup z roku 1858, střed náměstí lemuje lipová alej. Na náměstí stojí také jezuitský kostel Povýšení sv. Kříže postavený v roce 1806.

Sídí zde Katolická univerzita se čtyřmi fakultami (filozofická, pedagogická, theologická a fakulta zdravotnictví). Univerzita byla založena roku 2000.

[13] Velká skála a Sidorovo – krajinářsky hodnotné dolomitové bradlo, které se nachází v pohoří Velká Fatra, jižně od Ružomberku. Spolu s jižněji situovaným Sidorovem vytváří hřeben, táhnoucí se západním okrajem Revúcké doliny. Sidorovo je horský masiv vytvořený vápencem a dolomity. Je nejvyšším vrcholem hřebene Velké skály a nachází se na jejím jižním konci. Charakteristickým znakem Sidorova jsou viditelné známky eroze v podobě mohutných skalních stěn a odkryvů, které jsou nejlépe vidět na jižní straně. Na východní a západní straně se v početné míře vyskytují skalní jehly. Nejznámější jehlou je Krkavá skála na východní straně.

Během turistických výstupů byla nalezena zarostlá cesta na vrchol z východní strany. Na vrcholu Sidorova byla údajně umístěna německá protiletěcká baterie, kvůli níž byla vybudována zmiňovaná cesta na vrchol. Celý vrchol byl opevněn a vyřešeno to bylo tak, aby německé jednotky mohly zásobovat svou jednotku umístěnou na vrcholu. Měli tam protiletěcké dělo a jinou těžkou vojenskou techniku. Pod vrcholem je údajně i studánka, která jim sloužila jako zdroj a zásobárna vody. O tom svědčí i celá série zákopů nalezených kolem vrcholu. Vlkolínec a jeho obyvatelé byli však

během války evakuováni do Liptovské Lúžné, možná i proto si na zmiňovanou cestu nikdo z nich nepamatuje. Možná jen pár žijících lidí, kteří byli v SNP a bojovali proti zmiňované německé jednotce. Po skončení války cesta a vše kolem ní upadlo do zapomnění. Její význam se ztratil a časem se ztratila pod vlivem intenzivního zalesňování Sidorova.

[14] Vlkolíneec – památková rezervace lidové architektury Vlkolíneec je místní částí města Ružomberok a nachází se na úpatí Velké Fatry. Představuje typ vesnického středověkého sídla s dřevěnou architekturou horských a podhorských oblastí, s nenarušenou zástavbou srubových domů uprostřed krajinářského zázemí tvořeného úzkými proužky polí a pastvin, ze severu chráněna masivem Sidorovo. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1376, kdy vznikla jako osada dřevorubců.

Vlkolíneec leží na jižním úpatí vrchu Sidorovo, v nadmořské výšce. První písemná zmínka o obci je z roku 1376. Více než 40 původních, obydlených dřevěnic je ukázkou někdejší slovenské horské vesnice. V obci je i muzejní objekt - Rolnický dům s expozicí původního bydlení a informační středisko. Dominantou obce je dřevěná roubená zvonice z roku 1770. Znakem obce byla heraldická růže s jehličnatých stromů na pažitě.

[15] Veľká Chochuľa – nejvyšší vrch západní části Ďumbierských Tater o nadmořské výšce

1753 m. Leží na hlavním hřebeni a poskytuje daleký kruhový výhled. Vrcholem vede turistická magistrála Cesta hrdinů SNP z Donoval na Chopok a patří k oblíbeným cílům vysokohorských turistů. Celý masiv Veľké Chochuľy a Prašivé je dobře viditelný z Donoval, Liptovské Lúžné a části Horehroní. Z vrcholu Veľká Chochuľa můžete obdivovat Velkou Fatru, Liptovskou kotlinu, Chočské

vrchy, Západní Tatry nebo Kriváň.

[16] Hiadel'ské sedlo – sedlo v hlavním hřebeni Nízkých Tater v nadmořské výšce 1099 m. Nachází se mezi Kozím chrbátem a Prašivou. Spojuje Hiadel'skou a Korytnickou dolinu a zároveň odděluje Starohorské vrchy na západě a Ďumbierské Tatry na východě

[17] Korytnica – lázeňská osada, část obce Liptovská Osada. Leží v jižní části okresu Ružomberok, pod severními svahy Prašivé, v hlubokém nízkotatranském údolí obklopená lesy, v nadmořské výšce 850 m n. m. Lázeňství v osadě Korytnica má bohatou historii, doložené počátky sahají již do 16. století. Minerální voda z Korytnice získala v minulosti medaile na světové výstavě 1873 ve Vídni a 1904 jako jediná evropská minerální voda na světové výstavě v americkém St. Louis. Do roku 1974 jezdila do lázní úzkorozchodná železnice. V lázních se mimo jiné léčili i císař František Josef a Ľudovít Štúr. Lázně byly v devadesátých letech během vlády Vladimíra Mečiara privatizovány. V roce 2002 se lázně dostaly do konkurzu a chátraly. Z pramene Vojtech v lázních Korytnica vyvěrá nejchladnější minerální voda ze všech slovenských pramenů o teplotě 5,4 °C.

Lázně jsou od roku 2003 zavřené a nefungují. V současné době areál s výjimkou plničky minerální vody chátrá. V roce 2013 koupil plničku minerální vody Korytnica francouzský podnikatel s chorvatskými kořeny Zlatko Banović. Postupně zrekonstruoval prameny, takže veřejnosti je přístupných 5 pramenů: Vojtech I., Vojtech II., Žofie, Jozef a Anton.

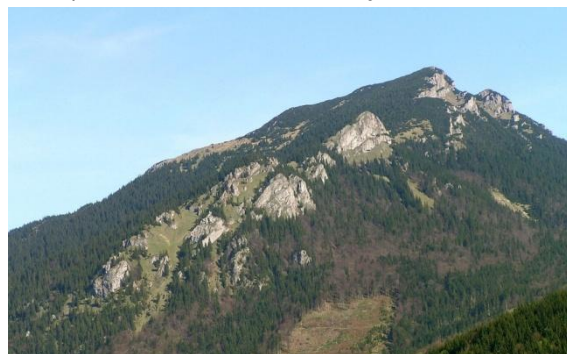
[18] Donovaly – obec leží na sever od Banské Bystrice mezi pohořími Velká Fatra a Starohorské vrchy. Je zde významné lyžařské středisko. V 17. století tu postupně vznikaly osady na výrobu dřevěného uhlí. Na jejich území pak v 18. století vznikla obec Donovaly. První písemná zmínka je z roku 1702.

[19] Kozí chrbát – nejvyšší hora (1330 m) Starohorských vrchů. Nachází se nad vsí Moštenica na hranici Banskobystrického a Žilinského kraje na území Národního parku Nízke Tatry. Hora je na západě oddělena sedlem Hadlanka od vrcholu Hadliarka a na východě pak Hiadeľským sedlem od masivu Prašivé v Nízkých Tatrách. Severní svahy spadají do boční větve Korytnické doliny k břehům Barborinského potoka, jižní svahy spadají k osadě Kyslá v Uhliarské dolině.

[20] Jasenová – obec založená v polovině 14. století zemany z Liptova. Jasenová je rodištěm Martina Kukučina (1860-1928), Vavrinca Čaploviča, sběratele knih. Jeho sbírka 35 000 svazků je v Hviezdoslavovom múzeu v Dolním Kubíně. Prohlédnout si můžete evangelický klasicistický kostel z roku 1836, kúrii - klasicistická budova z roku 1830, rodný dům Martina Kukučina s památnou jizbou, zachované srubové podezděné domy z 19. století. U hlavní cesty, 1 km jižně od obce, je socha spisovatele Martina Kukučina od sochaře J. Kulicha.

[21] Velký Choč – dominantní a nejvyšší vrchol (1611 m) pohoří Chočské vrchy na Slovensku. Viditelný je už od Štrby a z celé dolní Oravy. Vrchol je turisticky velmi vyhledávaný. Má tvar nepravidelné pyramidy s početnými skalními partii. Z vrcholu Velkého Choče je vynikající kruhový výhled. Jeho vrchol je porostlý kosodřevinou, od Valaské Dubové stoupají jeho svahy poměrně mírně

[21] Valaská Dubová – první písemná zmínka o obci je z roku 1323. Původní název obce byl "Dubora", později Dubova Walaska (Valachorum). V roce 1474 král Matyáš potvrdil obci valašská privilegia s povinností chránit bezpečnost nad důležitou cestou z Liptova na Oravu a zamezovat zbojnictví. Původně obec patřila hradu Likava, ale v roce 1556 přešla pod pravomoc oravského panství. Za stavovských povstání byla téměř zcela opuštěna. V roce 1933 obec vyhořela. Po druhé světové válce však byla znovu vystavena. V obci se nachází římskokatolický novorománský kostel svatého Michala z let 1866–1872 s nástěnnými malbami Jozefa Hanuly z roku 1904 a dále budova hostince ze začátku 19. století, která je postavena na místě staré dřevěné budovy, která se spojuje s tradicí, že v ní údajně chytili Juraje Jánošíka, což však není historicky doložené.